

Regelrådet är ett särskilt beslutsorgan inom Tillväxtverket vars ledamöter utses av regeringen. Regelrådet ansvarar för sina egna beslut. Regelrådets uppgifter är att granska och yttra sig över kvaliteten på konsekvensutredningar till författningsförslag som kan få effekter av betydelse för företag.

Havs- och vattenmyndigheten (HaV)

Yttrande över förslag till ökad VMS-rapportering i Skagerrak

Regelrådets ställningstagande

Regelrådet finner att konsekvensutredningen uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Innehållet i förslaget

Remissen innehåller förslag till ändringar i Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter (HVMFS 2018:11) om befälhavares skyldigheter att rapportera och anmäla yrkesmässigt fiske i havet. Förslaget innebär en ökad VMS-rapportering i Skagerrak. Förslaget gäller implementering av kravet enligt avtalet mellan EU och Norge om fisket i Skagerrak¹ att sända VMS-rapporter var trettionde minut när fiskefartyg befinner sig i området utanför 4 nautiska mil från respektive nations baslinjer i Skagerrak.

Skälen för Regelrådets ställningstagande

Bakgrund och syfte med förslaget

Det anges i remissen att varje fiskefartyg med en totallängd på 12 meter eller däröver som är registrerat i en medlemsstat i EU ska vara utrustad med ett satellitbaserat kontrollsystem för fartyg (VMS). Varje medlemsstat ska se till att dess centrum för fiskerikontroll (FMC) minst varannan timme genom VMS erhåller uppgifter om bland annat fiskefartygets senaste geografiska position och dess momentana hastighet och kurs. Vidare anges att i Sverige har det varit obligatoriskt sedan åtminstone 2009 att sända minst en gång i timmen i stället för varannan timme. Detta efter överenskommelse mellan EU och Norge om VMS rapportering en gång i timmen på norskt vatten i Skagerrak och Nordsjön för att kontrollmyndigheter bättre ska kunna bestämma var ett fartyg befinner sig och i förlängningen i vilket lands vattenområde som fartyget har bedrivit sitt fiske.

¹ Rådets förordning (EG) nr 1224/2009 av den 20 november 2009 om införande av ett kontrollsystem i unionen för att säkerställa att bestämmelserna i den gemensamma fiskeripolitiken efterlevs, om ändring av förordningarna (EG) nr 847/96, (EG) nr 2371/2002, (EG) nr 811/2004, (EG) nr 768/2005, (EG) nr 2115/2005, (EG) nr 2166/2005, (EG) nr 388/2006, (EG) nr 509/2007, (EG) nr 676/2007, (EG) nr 1098/2007, (EG) nr 1300/2008, (EG) nr 1342/2008 och upphävande av förordningarna (EEG) nr 2847/93, (EG) nr 1627/94 och (EG) nr 1966/2006.

Förslagsställaren anger att den 29:e juni 2022 träffades ett nytt avtal mellan EU och Norge² där parterna kom överens om att samtliga norsk-, dansk- respektive svenskflaggade fiskefartygs VMS-rapporter ska sändas var trettionde minut då fartygen befinner sig i Skagerrak utanför gränsen på 4 nautiska mil från respektive stats baslinjer. Detta är ett obligatoriskt krav som gäller från och med den 1 januari 2023. Vidare anges att den europeiska havs- och fiskerifonden omfattar inte längre stödmöjligheter för VMS-relaterade kostnader. Fiskelicensinnehavarna betalar därför sedan år 2012 själva för sina VMS-rapporter och med nuvarande rapporteringsfrekvens kostar detta ca 8 000 kr per år. Detta hanteras på så sätt att datatrafikföretaget fakturerar HaV med uppdelning av datatrafikkostnaden för varje fiskefartyg. HaV fakturerar därefter varje fiskelicensinnehavare den exakta kostnad som belöper på det aktuella fartyget. Genom denna faktureringsgång kan HaV som behörig myndighet säkerställa tillgång till VMS-datatrafiken för myndigheten samt att VMS-rapportering inte riskerar avbrott på grund av till exempel obetald datatrafikfaktura.

Regelrådet finner redovisningen av bakgrund och syfte godtagbar.

Alternativa lösningar och effekter av om ingen reglering kommer till stånd

Förslagsställaren redogör för alternativa lösningar i konsekvensutredningen. Det anges att ett alternativ skulle vara att införa en permanent höjning av frekvensen för de drygt 100 stycken svenska fiskefartyg som har befunnit sig i Skagerrak tidigare år vilket i praktiken kan medföra en dubbling av datatrafikkostnaden jämfört med dagsläget.

Vidare anges att ett annat alternativ skulle vara att använda geofencing. Geofencing innebär att det geografiska området programmeras in i VMS-antennens mjukvara på respektive fartyg som då med hjälp av utrustningens inbyggda GPS-mottagare känner av när fartyget befinner sig i området och därför ändrar frekvensen till i detta fall 30 minuter. När fartyget lämnar området ändras frekvensen tillbaka till 60 minuters rapportering. Geofencing medför att frekvensändring görs automatiskt och kort efter att områdesgränsen har passerats. Detta görs på distans av företaget som tillhandahåller VMS-service till en uppgiven engångskostnad om 350 danska kronor per fartyg. Förslagsställaren konstaterar att detta alternativ kan i praktiken innebära en dubblad kostnad för datatrafiken, men enbart i detta område.

Vad gäller effekter av om ingen reglering kommer till stånd anges att svenska yrkesfiskare inte kommer att kunna bedriva verksamhet utanför 4 nautiska mil från baslinjen i Skagerrak eller segla igenom Skagerrak för att fiska i till exempel Nordsjön. Det innebär till exempel att den allra största delen av det svenska räkfisket inte kan bedrivas.

Regelrådet finner redovisningen av alternativa lösningar och effekter av om ingen reglering kommer till stånd godtagbar.

Förslagets överensstämmelse med EU-rätten

Det anges i remissen att föreslagen reglering överensstämmer med de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen, genom skyldighet att lojalt tolka EU-rätten i ljuset av EU:s internationella förpliktelser som följer av avtal. Vidare anges att

² Agreed Record of Conclusions between the European Union and Norway on the FLUX Transportation layer and on issues related to position reporting of fishing vessels on 29 June 2022, undertecknat och antaget på basis av tidigare avtal mellan EU och Norge.

regleringen såvitt avser VMS-rapportering en gång i timmen som utgångspunkt i stället för varannan timme, i samtliga vatten, går utöver de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen såvitt avser andra havsområden än Skagerrak.

Regelrådet finner redovisningen av förslagets överensstämmelse med EU-rätten godtagbar.

Särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser

Förslagsställaren anger i konsekvensutredningen att särskilda hänsyn behöver tas när det gäller tidpunkten för ikraftträdande. Eftersom avtalet mellan EU och Norge kräver VMS-rapporter med viss frekvens från den 1 januari 2023 måste HaV säkerställa att det är möjligt för svenska fiskefartyg att fullgöra skyldigheten vid det datumet. Förslaget föreslås därför träda i kraft den 1 januari 2023.

Vidare anges beträffande informationsinsatser att information om avtalet mellan EU och Norge har offentliggjorts av kommissionen och av HaV efter det att avtalet undertecknades i juni 2022. Förslagsställaren konstaterar vidare att det finns ett behov av särskilda informationsinsatser för berörda fiskelicensinnehavare för att informera om hur avtalet ska implementeras nationellt och vad fiskelicensinnehavare måste göra för att möjliggöra de nya rapporteringskraven.

Regelrådet gör följande bedömning. Beskrivningen av särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande är tillräckligt tydlig. Vidare är det positivt att det finns en beskrivning av hur förslagsställaren ser på behovet av speciella informationsinsatser. Regelrådet anser dock att det saknas en information om hur förslagsställaren avser att informera de berörda fiskelicensinnehavarna om de nya rapporteringskraven. Avsaknaden av sådan information medför att konsekvensutredningen är ofullständig i denna del.

Regelrådet finner redovisningen av särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande godtagbar.

Regelrådet finner redovisningen av behov av speciella informationsinsatser bristfällig.

Berörda företag utifrån antal, storlek och bransch

Det anges i remissen att de företag som berörs av regleringen är de som äger och driver fiskeverksamhet med fartyg som innehar VMS och bedriver sin verksamhet på sådant sätt att de befinner sig i Skagerrak, 4 NM utanför baslinjerna under sina fiskeresor. Förslagsställaren uppskattar att det rör sig om 100 stycken fiskefartyg och sannolikt lika många företag. Vidare anges att företagen till största del är mikroföretag men även enmansföretag kan förekomma.

Regelrådet finner redovisningen av berörda företag utifrån antal, storlek och bransch godtagbar.

Påverkan på berörda företags kostnader, tidsåtgång och verksamhet

Administrativa kostnader

Förslagsställaren anger att ekonomisk konsekvens beror på vilket av alternativen som beslutas, högst ekonomisk konsekvens får förslaget om en permanent höjning av rapporteringsfrekvens som ger en bedömd dubblerad kostnad gällande datatrafik. Vidare anges att det tillkommer en kostnad om 350 danska kronor för omprogrammering av

utrustningen vid alternativet där man använder sig av geofencing, men i gengäld blir den samlade datatrafikkostnaden lägre än om man inför en permanent frekvenshöjning. Tidsåtgång gällande omprogrammering av VMS-utrustning bedöms vara högst en arbetsdag per fartyg. Därutöver anges att i fråga om höjning av generell rapporteringsfrekvens till en gång i timmen, så medför regleringen varken ökad tidsåtgång eller ökad administrativ kostnad. Redan i dagsläget är svenska fiskefartygs VMS-sändare programmerade för entimmesrapportering.

Regelrådet finner redovisningen av påverkan på berörda företagens administrativa kostnader godtagbar.

Andra kostnader och verksamhet

Det anges i remissen att VMS-rapporter skickas via satellit och kostar generellt US\$ 0.08 – US\$ 0.12 per sändningstillfälle. I dagsläget rapporterar alla VMS-utrustade svenska fartyg en gång per timme, dygnet runt och året runt vilket ger en ungefärlig kostnad på ca 8000 kr per år och fartyg. Vidare anges att cirka 40% av de berörda fartygen rapporterade sina VMS-rapporter utanför det aktuella området under 2021. Förslagsställaren bedömer att de föreslagna åtgärderna inte medför några andra kostnader än de som nämns ovan. Vidare anges att i fråga om höjning av generell rapporteringsfrekvens till en gång i timmen, så medför regleringen inte några nya kostnader eller förändringar i verksamheten, eftersom regleringen endast tydliggör vilken rapportering som görs i dagsläget.

Regelrådet finner redovisningen av påverkan på berörda företags andra kostnader och verksamhet godtagbar.

Påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag

Det anges i remissen att regleringen gällande rapportering var trettionde minut påverkar endast de fartyg som befinner sig i Skagerrak och ger en ökad kostnad jämfört med de fiskeföretag som bedriver sin verksamhet på annan plats. Vidare anges att i fråga om höjning av generell rapporteringsfrekvens till en gång i timmen, så påverkar regleringen inte konkurrensförhållandena eftersom den gäller för samtliga fiskefartyg som är utrustade med VMS.

Regelrådet finner redovisningen av påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag godtagbar.

Regleringens påverkan på företagen i andra avseenden

Förslagsställaren bedömer att regleringen inte påverkar företagen på andra sätt än det som nämnts ovan.

Regelrådet finner redovisningen av regleringens påverkan på företagen i andra avseenden godtagbar.

Särskilda hänsyn till små företag vid reglernas utformning

Det anges i remissen att regleringen enbart påverkar fartyg som har en totallängd på 12 meter eller däröver. Det småskaliga kustnära fisket är därmed till stor del undantagna denna reglering.

Regelrådet finner redovisningen av särskilda hänsyn till små företag vid reglernas utformning godtagbar.

Sammantagen bedömning

Som framgår ovan saknas det en fullständig beskrivning av hur förslagsställaren avser att informera de berörda fiskelicensinnehavarna om de nya rapporteringskraven. Samtliga övriga aspekter uppfyller dock kvalitetskraven, vilket är avgörande för helhetsbedömningen.

Regelrådet finner därför att konsekvensutredningen uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Stöd till regelgivare i konsekvensutredningsarbetet finns i [Tillväxtverkets handledning för konsekvensutredning](#).

Regelrådet behandlade ärendet vid sammanträde den 23 november 2022.

I beslutet deltog: Claes Norberg, ordförande, Anna-Lena Bohm, Hans Peter Larsson och Lennart Renbjer.

Ärendet föredrogs av: Steven Wall.

Claes Norberg
Ordförande

Steven Wall
Föredragande